

גר מצוה

לרא מי מיי פירב מהני גימתיא טל טו סמנ פנין כ טעמיא אה"ע פינון ו טעמיא מה : לו ב מיי פירב מלכות תרומות הלכס ד :

הכא פשיטא וי"ל דניחא ליה לאקשויי מסיפא כיון דמשכח לה אי כמי דרישא דהסס כיון דעד אחד נאמן מן התורה הוי כחרי וטרי ולי מכתשי אהדי לא הויה שותף חבל הכא לקנתא דרבנן היא : **ובמכרישות** זו את זו הכי אלו לא נשאו. דוראי דרבנן מן שקריתא ואלו שתייה אומרות שקר כי לא ידעו אמת הדברים ואיכא מאן דאמר בגמ' דר"מ פליג ברישא ואיכא נמי הכחשה ולא תנשא והא דלא נקט פלוגתייהו ברישא משום דהוה אמניא דבסיפא מודה :

הוא"ר זו וזו מודות שאין קיים. אבל המכחשת ואומרת קיים אותה לא תנשא דרישא מיתוקמא כוונתיה :

מעמא דלמרה לא מת הא אישיקא כו' וה"ת מאי דייק והא לא מת אינעריך ליה לאשמועינן שא"פ שמכחשה לרעה תנשא וליכא למימר דהא פשיטא כיון שאין לרה מעירה להכחשה דהא אינעריך עובא דפליג ר"מ עלה ולר' יוחנן נמי אשמעי' דר"מ מודה בהא ואר' דייק מדקאמר זאת שאומרת לא מת לא תנשא דלא הוי ליה למיתני לאלא אמת ואומרת מת והאמת אומרת לא מת תנשא ולא ידענא דלאומרת מת קאי דהויה דלא מת שיתיה לנפשה חתיכה דאיסורא :

סד"א הא מימת מיית. יט לנו לומר שמת יותר ממה שהייתה שותקת דחי שתקא ודחי בעיא לקלקלה אבל כשאומרת לא מת מחמת שחיה אומרת כן שהיא רואה שמתענן דחי לא ידעה דמים היתה שותקת לקלקלה וה"ת מכל מקום היכי סלקא דעתא למישרייה כיון דשיתיה לנפשה חתיכה דאיסורא וי"ל דאפי' מודה ונתנה אמתלא לדבריה אינה נאמנת ולא דמיא (כתובות כב.) לאשה שאמרה אשם איש חיי וחזרה ואמרה פטויה חיי דנאמנת כשתגה אמתלא לדבריה :

דבל לא מת בעדות אשה הכחשה היא. כראש לרבינו יוחנן דה"ק דכל לא מת אפי' בבת אחת ובלרות דוקא לא הויה הכחשה דהימנו רבנן ורעה שאומרת טוב לא מת אין להאמינה אבל בעד ועד בבת אחת אמר במתני' כסיפא לא תנשא ואמרין לפיל עד אומר מת והאיורא לינשא הא לא הויה הסיורא לינשא אלא בלא שניהם בבת אחת ואין לנו להאמינה ולקב תנשא האחרת ואין יודעות

הואיל ובאת כרתה אורסה כמי דרישא דהסס כיון דעד אחד נאמן מן התורה הוי כחרי וטרי ולי מכתשי אהדי לא הויה שותף חבל הכא לקנתא דרבנן היא : **ובמכרישות** זו את זו הכי אלו לא נשאו. דוראי דרבנן מן שקריתא ואלו שתייה אומרות שקר כי לא ידעו אמת הדברים ואיכא מאן דאמר בגמ' דר"מ פליג ברישא ואיכא נמי הכחשה ולא תנשא והא דלא נקט פלוגתייהו ברישא משום דהוה אמניא דבסיפא מודה :

אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת זהו לא תנשא : **גמ'** מעמא דאמרה לא מת הא אישיקא תנשא הא אין צרה מעירה להברתה לא מת איצטריכא ליה סד"א הא מיית והא דקאמרה לא מת לקלקלה לצרה היא דקמיכוונא *ותמות* נפשה עם פלשתים קאמרה קמשמע לן : אחת אומרת מת כו' : וליפלוג רבי מאיר ברישא אמר רבי אלעזר במחלוקת שנויה ורבי יהודה ורבי שמעון היא ורבי יוחנן אמר אפילו תימא רבי מאיר בהא אפילו רבי מאיר מודה דכל לא מת בעדות אשה לאו הבחשה היא תנן עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא בשלמא לרבי אלעזר סתמא כו' מאיר אלא לרבי יוחנן קשיא קשיא : **מתני'** האשה שהלכה היא ובעלה היא למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי תנשא ותמול כתובתה וצרתה אסורה יהיתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך *מוציאתו מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה* אבדה מת (לי) בעלי ואחר כך מת חמי תנשא ותמול כתובתה אסורה יהיתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאה מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה : **גמ'** וצריכא דאי איתמר הך קמייחא בהא קא"ד טרפון משום דצערא דגופה אבל חמותה דצערא מילי דעלמא אימא מודי ליה לרבי עקיבא ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי עקיבא אבל בהך אימא מודה ליה לרבי טרפון צריכא א"ד יהודה אמר שמואל הלכה כרבי טרפון אמר אביי אף אנן נמי תנינא *ניתן לי בן במדינת הים מת בני ואח"כ בעלי נאמנת בעלי ואחר כך בני אינה נאמנת וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבבת לדבריה הוא דרוששין הא לדברי צרה אין חוששין ש"מ : מתני'

לא תנשא ועל כן יש לפרש דבלרות דוקא איירי וטעמא דלא מת דלא הוי הכחשה שמכחשה לרעה אבל זו אומרת מת וזו אומרת נהרג הויה ודחי הכחשה כיון דשפיקא בזהו להחיר עלמן ואינן מכוונות דבריהן דלמרי דרדמי ואין יודעות אמתות הדברים והשתא דייק ספיר מסיפא דקתני אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא ואפי' לרות משמע כדפי' בקונטרס דחי לכו הכי מה משמיעו היינו עד ועד דעלמא וקאמר בשלמא לר"א סתמא כו"מ ופליגא ארישא דלמור תנשא אפי' בבת אחת אלא לרבי יוחנן קשה כו' אבל אש היינו מפרשים דר' יוחנן איירי דכל לא מת היינו בזה אחר זה א"כ מאי מקשה מסיפא לר' יוחנן וגם לכולי עלמא יש להעמידה לר"א דאיירי בבת אחת אלא ש"מ דכולה שמעתא איירי בבת אחת דוקא בלרה דכל לא מת בעדות אשה לאו דוקא אלא בלרה כדפי' : **אשה** אומרת מת ואשה אומרת לא מת (ב) חי אמרי' דאשה אחת מכחשת את העד היכא שבחין יחד ואם אחת הוא כן הוה ליה למיתני הכי דהוי ליה רבותא טפי ובירושלמי מלא ר' יהודה דאין הכי נמי ומייתי ברייתא הכי : **א"ר** לר' יוחנן קשיא - דאשה אומרת אפי' בלרתה משמע וה"ת מנלן דלמח בנשים בעלמא איירי דהי תנן כפ' מי שקינא (ספס דף לא) עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת כו' והתם לא קאי אחרות ואפי' קתני אשה וי"ל דהתם ליכא למיטעו בדברות איירי : **בת** ישראל לכהן תאכל בתרומה - מספקא לר"א חי דוקא בתרומה דרבנן חי נמי בתרומה דאורייתא דלוקמה אחוקה דייקא ומינסבא ועל לרעה ליה להאמינה ולקומה אחוקה אשם איש מידי דהוה אשני שביילין* מיהו איכא הכא חדא דעביד איסורא מתני' וכבי האי גוונא לא ילפינן מסבוה כדמשמע בריש מסכת נדה (דף ב: ושם) ובמס' חולין (דף ט: ושם) : **א"ה** אן נמי תנינא - הא דלא מייתי רישא דהאשה שהלכה היא ובעלה שמת משום דסיפא מיירי בהתיר יבמה לשוק כמיתיה דרבי טרפון דייק מיניה : **לדבריה** הוא דחוששין - תימא לר"י דהיכי מייתי סייעתא לר"ט מהך דקתני לדבריה חוששין ולא לדברי לרעה דלמח הכא ר"ע מודה כיון שאם לא ניושח לדברי לרה ליכא עבירה כלל אבל דרבי עקיבא חילו לא ניושח לדברי לרה ואלה בתרומה איכא עבירה בזולת ואמר ר"י דלא דייק אלא מייסור וחוששין לדבריה :

אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא - הואיל ובאת כרתה אורסה כמי דרישא דהסס כיון דעד אחד נאמן מן התורה הוי כחרי וטרי ולי מכתשי אהדי לא הויה שותף חבל הכא לקנתא דרבנן היא : **ובמכרישות** זו את זו הכי אלו לא נשאו. דוראי דרבנן מן שקריתא ואלו שתייה אומרות שקר כי לא ידעו אמת הדברים ואיכא מאן דאמר בגמ' דר"מ פליג ברישא ואיכא נמי הכחשה ולא תנשא והא דלא נקט פלוגתייהו ברישא משום דהוה אמניא דבסיפא מודה :

שנויה במחלוקת אחרונה חף ראשונה בספיקו* שניה דלא תימא סתמא דברי הכל הויה אלא ר' יהודה ור"ע היא דלמרי לרה לא מכחשה : **לא מת לאו הכחשה** היא - דרבנן הימנו לקמח : **ואשה אומרת לא מת** - אפי' לרעה במשמע : **מתני'** ספס - לרעה בת ישראל לכהן : **תאכל בתרומה** - בחוקת שבעלה קיים ואינה חוששת לעדות לרעה הואיל ואינה נאמנת לפוסלה : **וחמשה אסורה** - שאין כלה מעירה לחמותה והע"ג דאמרה ברישא מת בעלי דפקע לה דר כלות והויה נכריה אפילו הכי לא מהימנא כדאמר לעיל (דף ק"ו) : הא לאו בעלה מיית ולא חמה מיית ט' : **ספס** - חמותה בת ישראל לכהן כו' : **גמ'** לטרא **דגופס** - תשמיש מונעת לה מבעלה (ה) ודחי משקרא כדי לקלקלה תנשא (ו) אפי' שהיא נשאת תמות נפשה עם פלשתים : **מודי ליה לר"ע** - דלא מחזיקין לה בשקרייה טולי האי והיא דלהשיאה לא מהימנא אבל לחומר' לענין תרומה תיחוש : **ניתן לי בן** - אשה שהלכה עם בעלה למדינת הים וכשילתה מכהן לא היה לה בן ועומרת בחוקת ייבום ובאת ואמרה ניתן לי בן במדינת הים ומת בני ואח"כ מה בעלי דלא מפקא נפשה מחוקה קמייחא שדדיין היא לריכה לייבם נאמנת ומותרת להתייבם : **אינה נאמנת** - להשאל לשוק בלא תליצה דכי הימנו רבנן לאשה אבעלה הימנו דדייקא ומנסבא אבל לאפוקי נפשה מיבם לא הימנו דוימנן דכתיב ליה : **וחוששין לדבריה** - דלפקה נפשה מחוקה ואם בא יבם לייבמה לא שבקין לה וחוללת : **לדבריה** - מייטשא משמע : מתני'

לא תנשא ועל כן יש לפרש דבלרות דוקא איירי וטעמא דלא מת דלא הוי הכחשה שמכחשה לרעה אבל זו אומרת מת וזו אומרת נהרג הויה ודחי הכחשה כיון דשפיקא בזהו להחיר עלמן ואינן מכוונות דבריהן דלמרי דרדמי ואין יודעות אמתות הדברים והשתא דייק ספיר מסיפא דקתני אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא ואפי' לרות משמע כדפי' בקונטרס דחי לכו הכי מה משמיעו היינו עד ועד דעלמא וקאמר בשלמא לר"א סתמא כו"מ ופליגא ארישא דלמור תנשא אפי' בבת אחת אלא לרבי יוחנן קשה כו' אבל אש היינו מפרשים דר' יוחנן איירי דכל לא מת היינו בזה אחר זה א"כ מאי מקשה מסיפא לר' יוחנן וגם לכולי עלמא יש להעמידה לר"א דאיירי בבת אחת אלא ש"מ דכולה שמעתא איירי בבת אחת דוקא בלרה דכל לא מת בעדות אשה לאו דוקא אלא בלרה כדפי' : **אשה** אומרת מת ואשה אומרת לא מת (ב) חי אמרי' דאשה אחת מכחשת את העד היכא שבחין יחד ואם אחת הוא כן הוה ליה למיתני הכי דהוי ליה רבותא טפי ובירושלמי מלא ר' יהודה דאין הכי נמי ומייתי ברייתא הכי : **א"ר** לר' יוחנן קשיא - דאשה אומרת אפי' בלרתה משמע וה"ת מנלן דלמח בנשים בעלמא איירי דהי תנן כפ' מי שקינא (ספס דף לא) עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת כו' והתם לא קאי אחרות ואפי' קתני אשה וי"ל דהתם ליכא למיטעו בדברות איירי : **בת** ישראל לכהן תאכל בתרומה - מספקא לר"א חי דוקא בתרומה דרבנן חי נמי בתרומה דאורייתא דלוקמה אחוקה דייקא ומינסבא ועל לרעה ליה להאמינה ולקומה אחוקה אשם איש מידי דהוה אשני שביילין* מיהו איכא הכא חדא דעביד איסורא מתני' וכבי האי גוונא לא ילפינן מסבוה כדמשמע בריש מסכת נדה (דף ב: ושם) ובמס' חולין (דף ט: ושם) : **א"ה** אן נמי תנינא - הא דלא מייתי רישא דהאשה שהלכה היא ובעלה שמת משום דסיפא מיירי בהתיר יבמה לשוק כמיתיה דרבי טרפון דייק מיניה : **לדבריה** הוא דחוששין - תימא לר"י דהיכי מייתי סייעתא לר"ט מהך דקתני לדבריה חוששין ולא לדברי לרעה דלמח הכא ר"ע מודה כיון שאם לא ניושח לדברי לרה ליכא עבירה כלל אבל דרבי עקיבא חילו לא ניושח לדברי לרה ואלה בתרומה איכא עבירה בזולת ואמר ר"י דלא דייק אלא מייסור וחוששין לדבריה :

תוספות ישנים

במחלוקת שניה ובי יהודה ור' שמעון הוא. וה"ת סא קובי טעמא למתייבא הואיל וזו [ו] אומרת אשתי קיימת משמע דלא אמת אומרת שליח מת הוא הכחשה ועליל אמר דאמת אומרת מת מתנשא אפי' שאת אומרת לא מת. וי"ל דלדבריו דר' מאיר קאמרי הריב"ן: כל לא מת וכו' וה"ת מבי דהי דיע ר' יוחנן דמתייב ליה מהני וי"ל דה"פ כל לא מת כגון שצרכה אומרת לא מת ומ"מ מתייב מתני' דמשמע אש אומרת לא מת דהך אש אפי' גרס כמשמע: אבך חיי אף אן נמי טעמא. דלרביס סוף דמושין - לפוסלה קשה דהא אפי' ר"ע מודה בלא דע"ג לא פליגי אלא כיון דמסימנא גבי נפשה (א) להכילה בחרומה כדאמרי' במתני' אכל הכא לא מסימנא דמתני' מולין וי"ל דייק לישנא יתירה (ב) שהרי תנא מושין לרביס. ונחמ' לי למימר דמתני' כפיסא מושין לרביס אלא למידיק לרביס חוששין הא לרביס לרעה אין חוששין גם היכא דמסימנא גבי נפשה כמו כפולגא דר' ישמעאל ור' עקיבא מתני' דלקמן ע"כ כחם הלכה סוף ובעלה ונכח למד'.

(א) אולי ז"ל כיון דמסימנא גבי נפשה דמותרת להשאל נאמנת ג"כ על לרעה לאוקרה בחרומה. (ב) ז"ל שהרי תנא כרישא ור"ל כרישא דהסיח מתני' דלקמן ע"כ כחם הלכה סוף ובעלה ונכח למד'.

תוספות חד מקבאי

גמ' ופליג נבי ר"ס ברישא אפי' תימא ר"ס כל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא. פ' בעדות צרה קאמר וכן מצאתי מנה ב' אבא שארי ו'ל בבת יוד אבל בעדות דעלמא ודאי לאו הכחשה הוה דהא נבי סופה שנאמנת אשה לומר לא נטמאת ואפי' אשה אומרת נטמאת ואישה אומרת לא נטמאת בבת אחת היתה שותה כראי' בפרק מי שקינא ולא אמרי' כל לא נטמאת בעדות סופה לאו הכחשה תנא : תנן ע"א א' מת ועד א' לא מת אשת א' א' אומרת מת ואשה א' א' לא מת ר"ל הא תנשא בשלמא לר"א הא מני ר"ס היא אלא לר' יוחנן קשיא. פ' מירישא בצרה ספס נמי בצרה * גם זה מצאתי מונה ב' אבא מבי וי"ל בבת יוד. ומידי בששים דעלמא דאחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת א"בא דרבי עקיבא לא תנשא אומר' מת וא' אומר' דרביש דמתני' דקתני

דבריה אשם סופה. וה"ל אלמס הניה משנה וז' נפש' ובהריא מוקפי' לה כר"ם. ואולי מפני שסתם משנה זו כר"ם ספק כר"ם משום דה"ל מחלוקת ואח"כ סתם והלכה כסתם. ורישא דמתני' דקתני

דבריה אשם סופה. וה"ל אלמס הניה משנה וז' נפש' ובהריא מוקפי' לה כר"ם. ואולי מפני שסתם משנה זו כר"ם ספק כר"ם משום דה"ל מחלוקת ואח"כ סתם והלכה כסתם. ורישא דמתני' דקתני

דבריה אשם סופה. וה"ל אלמס הניה משנה וז' נפש' ובהריא מוקפי' לה כר"ם. ואולי מפני שסתם משנה זו כר"ם ספק כר"ם משום דה"ל מחלוקת ואח"כ סתם והלכה כסתם. ורישא דמתני' דקתני

